



Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 203/21
V Luxemburgu 16. novembra 2021

Rozsudok vo veci C-821/19
Komisia/Maďarsko (Trestnosť pomoci žiadateľom o azyl)

Maďarsko porušilo právo Únie tým, že kvalifikovalo organizačnú činnosť vyvíjanú s cieľom umožniť osobám, ktoré nespĺňajú požiadavky stanovené vnútroštátnym právom v oblasti medzinárodnej ochrany, začať konanie o poskytnutí tejto ochrany, ako trestný čin

Kriminalizácia tejto činnosti porušuje výkon práv zaručených normotvorcom Únie v oblasti pomoci žiadateľom o medzinárodnú ochranu

Maďarsko zmenilo v roku 2018 niektoré zákony týkajúce sa opatrení proti nelegálnemu prisťahovalectvu a prijalo okrem iného ustanovenia, ktoré jednak zaviedli nový dôvod neprípustnosti žiadostí o azyl a jednak kvalifikovali organizačnú činnosť vyvíjanú s cieľom umožniť osobám, ktoré nespĺňajú požiadavky stanovené vnútroštátnym právom v oblasti azylu, predložiť žiadosti o azyl, ako trestný čin, pričom voči osobám podozrivým zo spáchania takéhoto trestného činu stanovili opatrenia obmedzenia slobody pohybu.

Keďže Európska komisia dospela k záveru, že Maďarsko si prijatím týchto ustanovení nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o konaniach¹ a smernice o prijímaní², podala na Súdny dvor žalobu pre nesplnenie povinnosti.

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore **žalobe Komisie v prevažnej časti vyhovel.**

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor po prvé rozhodol, že **Maďarsko si nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o konaniach,³ keď umožnilo zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú z dôvodu, že žiadateľ prišiel na jeho územie cez štát, v ktorom nie je vystavený prenasledovaniu alebo riziku vážneho bezprávia, alebo v ktorom je zaručený primeraný stupeň ochrany.** V smernici o konaniach⁴ sú totiž taxatívne vymenované situácie, v ktorých môžu členské štáty považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú. Dôvod neprípustnosti zavedený maďarskou právnou úpravou však nezodpovedá žiadnej z týchto situácií.⁵

Po druhé Súdny dvor rozhodol, že **Maďarsko si tým, že vo svojom vnútroštátnom práve trestnoprávne postihuje konanie akejkoľvek osoby, ktorá v rámci organizačnej činnosti poskytuje pomoc pri podávaní alebo predkladaní žiadosti o azyl na jeho území, ak je možné bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že táto osoba si bola vedomá toho, že takejto žiadosti**

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60) (ďalej len „smernica o konaniach“).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 96) (ďalej len „smernica o prijímaní“).

³ Článok 33 ods. 2 smernice o prijímaní, ktorý vymenúva situácie, v ktorých členské štáty môžu dospieť k záveru, že žiadosť o medzinárodnú ochranu je neprípustná.

⁴ Článok 33 ods. 2 smernice o konaniach.

⁵ Pozri rozsudok zo 14. mája 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU a C-925/19 PPU; pozri tiež TK č. 60/20).

nemožno podľa maďarského práva vyhovieť, **nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú** zo smernice o konaniach⁶ a smernice o prijímaní⁷.

Na to, aby Súdny dvor dospel k tomuto záveru, preskúmal jednak, či maďarská právna úprava, ktorá zakotvuje tento trestný čin, predstavuje obmedzenie práv vyplývajúcich zo smerníc o konaniach a o prijímaní, a jednak, či toto obmedzenie môže byť odôvodnené podľa práva Únie.

V prvom rade teda Súdny dvor najprv overil, že niektoré z činností pomoci žiadateľom o medzinárodnú ochranu podľa smerníc o konaniach a o prijímaní patria do pôsobnosti maďarskej právnej úpravy a následne konštatoval, že táto právna úprava predstavuje obmedzenie práv zakotvených v týchto smerniciach. **Táto právna úprava konkrétne obmedzuje jednak právo na prístup k žiadateľom o medzinárodnú ochranu a na komunikáciu s nimi⁸ a jednak účinnosť práva zaručeného žiadateľom o azyl poradiť sa na vlastné náklady s právnym alebo iným poradcom.⁹**

V druhom rade Súdny dvor dospel k záveru, že **takéto obmedzenie nemožno odôvodniť** cieľmi, na ktoré sa odvoláva maďarský zákonodarca, a to **bojom proti napomáhaniu zneužívaniu azylového konania a nelegálnemu prísťahovalectvu založenému na podvode.**

Pokiaľ ide o prvý z týchto cieľov, Súdny dvor uviedol, že maďarská právna úprava postihuje aj konanie, ktoré nemožno považovať za podvodné alebo zneužívajúce praktiky. Hneď ako totiž možno predložiť dôkaz o tom, že, dotknutá osoba vedela o tom, že jednotlivец, ktorému poskytla pomoc, nemôže získať postavenie utečenca podľa maďarského práva, akákoľvek pomoc poskytnutá v rámci organizačnej činnosti s cieľom uľahčiť predloženie alebo podanie žiadosti o azyl, aj keby bola táto pomoc poskytnutá v prísnom súlade s procesnými pravidlami a bez úmyslu viesť rozhodujúci orgán do skutkového omylu, môže byť trestne sankcionovaná.

Predovšetkým by sa tak trestnému stíhaniu vystavil každý, kto by poskytol pomoc s predložením alebo podaním žiadosti o azyl v Maďarsku, a to s vedomím, že táto žiadosť nemôže vzhľadom na pravidlá maďarského práva uspieť, **pričom by sa však domnieval, že tieto pravidlá sú okrem iného v rozpore s právom Únie.** Tým by títo žiadatelia mohli byť zbavení pomoci, ktorá by im umožnila v neskoršom štádiu konania o udelení azylu napadnúť legalitu vnútroštátnej právnej úpravy uplatniteľnej na ich situáciu, a to osobitne vzhľadom na právo Únie.

Okrem toho tieto právne predpisy sankcionujú pomoc poskytnutú osobe na účely podania alebo predloženia žiadosti o azyl za predpokladu, že táto osoba nebola vystavená prenasledovaniu a nečelila hrozbe prenasledovania prinajmenšom v jednom zo štátov, cez ktoré prechádzala pred príchodom do Maďarska. Smernica o konaniach pritom bráni tomu, aby bola žiadosť o azyl zamietnutá ako neprípustná z takéhoto dôvodu. Takúto pomoc preto nemožno v žiadnom prípade považovať za podvodné alebo zneužívajúce konanie.

Súdny dvor napokon uviedol, že táto právna úprava, ktorá nevylučuje možnosť trestne stíhať určitú osobu len na základe preukázania bez dôvodných pochybností, že táto osoba nemohla nevedieť o tom, že žiadateľ, ktorému poskytla pomoc, nespĺňa podmienky na udelenie azylu, ukladá osobám, ktoré majú v úmysle poskytnúť takúto pomoc už vo fáze podania alebo predloženia žiadosti o azyl, preskúmať, či táto žiadosť môže podľa maďarského práva uspieť. Pritom jednak nemožno od týchto osôb očakávať, že budú vykonávať takúto kontrolu, a to tým skôr, že žiadatelia môžu mať ťažkosti uviesť už v tomto štádiu relevantné skutočnosti, ktoré odôvodňujú, aby im bolo priznané postavenie utečenca. Navyše riziko, že dotknutá osoba bude čeliť obzvlášť prísnej trestnoprávnej sankcii len z toho dôvodu, že nemohla nevedieť o tom, že žiadosť o azyl je

⁶ Článok 8 ods. 2 smernice o konaniach týkajúci sa prístupu organizácií a osôb poskytujúcich žiadateľom poradenstvo a konzultácie, k týmto žiadateľom, a článok 22 ods. 1 tejto smernice týkajúci sa práva na právne poradenstvo a zastúpenie vo všetkých fázach konania.

⁷ Článok 10 ods. 4 smernice o prijímaní týkajúci sa prístupu do zariadenia určeného na zaistenie, a to osobitne vo vzťahu k právnym zástupcom alebo poradcom a osobám zastupujúcim mimovládne organizácie.

⁸ Tieto práva sú priznané osobám a organizáciám poskytujúcim pomoc žiadateľom o medzinárodnú ochranu v článku 8 ods. 2 smernice o konaniach a v článku 10 ods. 4 smernice o prijímaní.

⁹ Toto právo je zaručené článkom 22 ods. 1 smernice o konaniach.

odsúdená na neúspech, spôsobuje neistotu, pokiaľ ide o zákonnosť akejkoľvek pomoci zameranej na to, aby bolo možné uskutočniť tieto dve zásadné štádiá konania o udelení azylu. Táto právna úprava teda môže veľmi silne odrádzať kohokoľvek, kto má v úmysle poskytnúť pomoc v týchto štádiách konania, hoci táto pomoc má len umožniť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny uplatniť svoje základné právo požiadať o azyl v členskom štáte, pričom presahuje rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa boja proti podvodným alebo zneužívajúcim praktikám.

Pokiaľ ide o druhý cieľ sledovaný maďarskou právnou úpravou, Súdny dvor konštatoval, že poskytovanie pomoci na účely podania žiadosti o azyl v členskom štáte nemožno považovať za činnosť podporujúcu nezákonný vstup alebo pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na území tohto členského štátu, takže kriminalizácia zavedená maďarskou právnou úpravou nie je vhodným opatrením na sledovanie takéhoto cieľa.

Súdny dvor napokon rozhodol, že Maďarsko si tým, že odoprelo právo priblížiť sa k svojim vonkajším hraniciam akejkoľvek osobe podozrivej z toho, že v rámci organizačnej činnosti poskytla pomoc pri podávaní alebo predkladaní žiadosti o azyl na jeho území, ak je možné bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že táto osoba si bola vedomá toho, že takejto žiadosti nemožno vyhovieť, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o konaniach¹⁰ a smernice o prijímaní¹¹. Táto právna úprava tým, že zavádza, že dotknutá osoba je podozrivá zo spáchania trestného činu v dôsledku pomoci poskytnutej za uvedených okolností, hoci tento trestný čin je v rozpore s právom Únie, obmedzuje práva zaručené uvedenými smernicami. Z toho vyplýva, že takéto obmedzenie nemôže byť vzhľadom na právo EÚ primerane odôvodnené.

UPOZORNENIE: Žalobu o nesplnenie povinnosti smerujúcu proti členskému štátu, ktorý si nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce z práva Únie, môže podať Komisia alebo iný členský štát. Ak Súdny dvor určí, že došlo k nesplneniu povinnosti, dotknutý členský štát je povinný bezodkladne vykonať rozsudok.

Ak sa Komisia domnieva, že členský štát nevykoná rozsudok, môže podať novú žalobu s návrhom na uloženie peňažných sankcií. Avšak v prípade neoznámenia opatrení na prebratie smernice Komisii môže Súdny dvor na návrh tejto inštitúcie uložiť sankcie v štádiu prvého rozsudku.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

¹⁰ Článok 8 ods. 2, článok 12 ods. 1 písm. c) a článok 22 ods. 1 smernice o konaniach.

¹¹ Článok 10 ods. 4 smernice o prijímaní.